

Vertrouwelijk & geprivilegieerd
Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
Postbus 75505 1070 AM Amsterdam
Gustav Mahlerplein 50 Amsterdam

Amsterdam, 18 december 2020
Inzake: Audit FO || tweede tranche
Onze ref: 320200485/25487918.2

Geachte [REDACTED],

Wij hebben voor u in twee tranches dossieronderzoek uitgevoerd naar notariële werkzaamheden in landszaken en bewindspersonenonderzoek, verricht door en/of onder toezicht van wijlen notaris mr. F.J. Oranje, verbonden aan Pels Rijcken en Droogleevers Fortuijn ("**Pels Rijcken**").

1. Werkzaamheden

- 1.1. Bij het onderzoek waren betrokken [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- 1.2. In een eerder stadium hebben wij de werkzaamheden van mr. Oranje onderzocht inzake de beoordeling van de vermogenssituatie in privé van zes (destijds) beoogde bewindspersonen aan de hand van de brief van minister-president Balkenende d.d. 20 december 2002. Van één beoordeling hebben wij het resultaat met u gedeeld, de andere vijf beoordelingen zonden wij met uw instemming direct aan de desbetreffende bewindspersonen. Géén van de zes dossiers die wij onderzochten gaven ons op enigerlei wijze aanleiding om aan de juistheid van de destijds door mr. Oranje verrichte werkzaamheden te twijfelen, noch om enig nader onderzoek te indiceren.
- 1.3. Wij hebben thans uit de door de landsadvocaat, de heer mr. R.W. Veldhuis, op 7 december 2020 ter beschikking gestelde lijst van zaken: 'LANDSZAKEN F.O. VANAF 2015 MUV ADVIEZEN KANDIDAAT BEWINDSLIEDEN' (de "**Lijst**"), waarin door de landsadvocaat 21 zaken zijn opgesomd waarin mr. Oranje in bedoelde periode vanaf 2015 heeft gewerkt, met vermelding van de concrete periode en zijn (relatieve) bijdrage in gedeclareerde uren, vier zaken nader beoordeeld. Notaris mr. [REDACTED], die op 9

november 2020 door de Kamer voor het Notariaat is aangewezen als 'zware waarnemer' van het protocol van mr. Oranje, heeft mondeling bevestigd dat de Lijst een volledig inzicht geeft in de omschreven werkzaamheden door mr. Oranje.

- 1.4. Op basis van Lijst hebben wij met de landsadvocaat en notaris [REDACTED] de navolgende vragen besproken:
  - Bij welke zaken lag het zwaartepunt van de behandeling en de eindverantwoordelijkheid bij mr. Oranje, dan wel de door hem geleide notariële groep?
  - Waren er notariële derdengelden in het geding?
  - Voor welke zaken zouden er redenen kunnen bestaan om deze te onderzoeken?
- 1.5. Nadat Pels Rijcken op ons verzoek nog naar feitelijkheden in enkele zaken heeft gekeken, zijn er door ons drie zaken geormerkt waar vervolgens door ons nader dossieronderzoek is gedaan. Voor de andere zaken was onderzoek wat ons betreft niet geïndiceerd, aangezien er geen aanleiding is om aan te nemen dat in deze andere dossiers zich onjuist notarieel handelen heeft afgespeeld, of – gezien de aard van de dossiers – heeft kunnen afspelen. Om dit inzicht te bestendigen is nog één andere willekeurige zaak beoordeeld, wat ons inzicht heeft gestaafd. Dit neemt niet weg dat wij op uw eerste verzoek ook nader onderzoek naar de andere op de Lijst vermelde zaken zouden kunnen verrichten, waaraan ook Pels Rijcken zich bereid heeft verklaard mee te zullen werken.

2. Zwaartepunt zaken

- 2.1. Bij 13 van de 21 zaken lag het primaat van de behandeling bij mr. Oranje en/of zijn medewerkers.
- 2.2. Bij geen enkele zaak lag het primaat van de behandeling bij mr. Oranje als zelfstandig handelend professional, zonder samenwerking met zijn collega's. Er werden kantoorgenoten in zijn e-mails berokken ('in de cc') en de dossiers waren toegankelijk voor kantoorgenoten (*four eyes principle*).

3. Derdengelden

- 3.1. Bij een zaak, die door ons als een van de drie te beoordelen zaken werd geormerkt, waren notariële derdengelden waarover mr. Oranje als notaris de beschikking had in het geding. Deze geldstromen zijn door ons beoordeeld. Wij hebben hierin geen onregelmatigheden aangetroffen.

4. Vier beoordeelde zaken

- 4.1. Wij hebben aldus de inhoud van vier zaken beoordeeld en bestudeerd op consistentie van notariële behandeling. Bij twee zaken betreft dit zowel het 'papier dossier' als het 'digitale dossier', bij twee zaken betreft dit alleen het digitale dossier. De digitale dossiers

kunnen in deze twee zaken worden gezien als allesomvattend en boden voldoende aanknopingspunten voor de beoordeling.

- 4.2. Bij de beoordeling van de vier zaken zijn wij niet op bijzondere verrichtingen of nalatigheden gestuit die op enigerlei wijze als ongebruikelijk of onaannemelijk zouden kunnen worden bestempeld. Er blijkt ook niet van een ongebruikelijke of een afwijkende gang van zaken en evenmin blijkt van ongepaste beïnvloeding of van verstoring van het notariële standaardproces. De behandeling van deze zaken door mr. Oranje en zijn medewerkers was naar ons oordeel derhalve 'overeenkomstig de regelen der kunst': de behandeling was conform hetgeen gebruikelijk is in dergelijke notariële dossiers. Wij hebben in geen van de desbetreffende zaken enig aanknopingspunt of enige aanleiding gevonden die nader onderzoek in een of meer van deze zaken zouden indiceren of billijken.

5. Ten slotte

- 5.1. Door Pels Rijcken werd volledige medewerking aan de uitvoering van ons onderzoek verleend.
- 5.2. Ons onderzoek was erop gericht of er 'onregelmatigheden' of 'ongebruikelijke handelingen' zichtbaar waren bij de behandeling van de vier beoordeelde zaken. Wij hebben in dit kader de desbetreffende zaakdocumentatie niet op juridische juistheid en juridische gevolgen beoordeeld, waarbij zij vermeld dat wij, na kennisneming daarvan, geen reden hebben om aan te nemen dat het daaraan op enigerlei wijze heeft geschort.
- 5.3. Wij hebben ons met dit bericht beperkt tot de kern van onze werkzaamheden in dezen. Mocht u evenwel dieper in willen gaan op aspecten van onze werkzaamheden of beoordeling, dan zijn wij daartoe uiteraard beschikbaar.
- 5.4. Het spreekt voor zich dat wij op eerste verzoek nadere toelichting zullen willen geven op de door uw gewenste wijze.

Wij danken u voor het in ons gestelde vertrouwen en wensen u succes bij de afhandeling van deze delicate affaire.

